

Raamakkoord Oudlandpolder

Raamakkoord inzake het waterbeheer in een deel van de Nieuwe Polder van Blankenberge in functie van het realiseren van een klimaatrobuust waterbeheer in de Oudlandpolder en de realisatie van de lange termijn doelstellingen van het gebied voor zowel landbouw als natuur.

Tussen:

- Koen Van den Heuvel, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;
- Carl Decaluwé, gouverneur Provincie West-Vlaanderen;
- Bart Naeyaert, gedeputeerde, namens de provincie West-Vlaanderen;
- Daphné Dumery, burgemeester, namens de stad Blankenberge;
- Anthony Dumarey, burgemeester, namens de stad Oudenburg;
- Steve Vandenberghe, burgemeester, namens de gemeente Bredene;
- Wilfried Vandaele, burgemeester, namens de gemeente De Haan;
- Daniël Vanhessche, burgemeester, namens de gemeente Jabbeke;
- Alain De Vlieghe, burgemeester, namens de gemeente Zuienkerke;
- Peter Cabus, secretaris-generaal, namens het departement Omgeving;
- Patricia De Clercq, secretaris-generaal, namens het departement Landbouw en Visserij;
- Nathalie Balcaen, administrateur-generaal, namens het Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust;
- Marleen Evenepoel, administrateur-generaal, namens het Agentschap voor Natuur en Bos;
- Sonja Vanblaere, administrateur-generaal, namens het Agentschap Onroerend Erfgoed;
- Toon Denys, gedelegeerd bestuurder, namens de Vlaamse Landmaatschappij;
- Bernard De Potter, administrateur-generaal, namens de Vlaamse Milieumaatschappij;
- Geert Demeyere, dijkgraaf, namens de Nieuwe Polder van Blankenberge;
- Hendrik Vandamme, voorzitter, namens Algemeen Boerensyndicaat;
- Hans Mommerency, namens Boerenbond;
- John Van Gompel, namens Natuurpunt Beheer.

Definities

Voor de bepalingen van het raamakkoord wordt:

1. Onder “Oudlandpolder” begrepen: het deel van het werkingsgebied van de Nieuwe Polder van Blankenberge dat het afwateringsgebied is van:
 - a. de Blankenbergse Vaart;
 - b. de Noordede;
 - c. het Lisseweegs Vaartje;
 - d. De bemalingsgebieden die bemaald worden richting kanaal Brugge-Oostende.

2. Onder “goede ecologische toestand” van oppervlaktewater begrepen: de toestand van een oppervlaktewaterlichaam, die voldoet aan de biologische kwaliteitselementen die de Vlaamse Regering heeft vastgesteld voor de goede ecologische toestand en de hydromorfologische, chemische en fysisch-chemische kwaliteitselementen die de biologische elementen mee bepalen.

3. Onder “meerlaagse waterveiligheid” begrepen: inzetten op protectieve (bergen, vasthouden, afvoeren), preventieve (vrijwaren, voorkomen, verminderen) en paraatheidsverhogende (voorspellen, sensibiliseren, reageren) maatregelen die de overstromingsrisico's en waterschaarsterisico's duurzaam verminderen. De overstromings- en waterschaarsterisico's worden bepaald door de kans op overstromingen of waterschaarste, en de schade die deze gebeurtenissen met zich meebrengen.

4. Onder “hoofdwaterlopen” begrepen: alle waterlopen nodig voor de afwatering van de bovenstroomse compartimenten.

Uitgangspunten:

Uitgaande van:

1. het feit dat de klimaatverandering tot gevolg heeft dat de aanvoer van zoet water zal wijzigen zowel in termen van totaal aanbod, als in termen van piekaanbod;
2. het feit dat de klimaatverandering tot gevolg heeft dat langere periodes van droogte zullen voorkomen;
3. het feit dat klimaatverandering tot gevolg heeft dat periodes van intensere regenbuien kunnen optreden;
4. het feit dat de klimaatverandering tot gevolg heeft dat de mogelijkheden om water gravitair richting zee te lozen beperkter zullen worden;
5. de vaststelling dat de sectoren landbouw en natuur zowel periodiek als absoluut andere waterpeilen en waterbehoeftes hebben;
6. de vaststelling dat doelstellingen op middellange en lange termijn enkel kunnen gerealiseerd worden als voldoende rechtszekerheid aan alle actoren actief in de Oudlandpolder geboden wordt;
7. het feit dat binnen poldergebieden het technisch mogelijk is om het waterbeheer te sturen in functie van diverse beoogde doelstellingen;
8. het feit dat het streven naar meerlaagse waterveiligheid tot gevolg heeft dat gebiedsdekkend maatregelen genomen worden m.b.t. protectie, preventie en paraatheid om de overstromingsrisico's en de waterschaarsterisico's duurzaam te verminderen;
9. de vaststelling dat beleidsmatig in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen afgesproken is om bijkomende natuurgebieden in Vlaanderen af te bakenen, dat hiervoor een proces gelopen heeft van herbevestiging van de gewestplanbestemmingen in een aantal deelzones van Oudlandpolder en dat er nog een proces voor afbakening van agrarische structuur en natuurlijke structuur dient te gebeuren voor een aantal andere deelzones van Oudlandpolder;
10. de vaststelling dat beleidsmatig binnen vastgestelde landschapsatlasrelicten de zorgplicht voor erfgoed geldig is;
11. de vaststelling dat Vlaanderen zich Europees geëngageerd heeft om voor de binnen de perimeter relevante habitats tegen 2040 de nodige maatregelen te nemen om tegen 2050 de goede staat van instandhouding van de aanwezige habitats te hebben bereikt (EU Richtlijn inzake de instandhouding van de natuurlijk habitats en de wilde flora en fauna (Habitatrichtlijn 92/43/EEG));

12. de vaststelling dat Vlaanderen zich Europees geëngageerd heeft om voor de binnen de perimeter relevante vogelsoorten speciale beschermingszones aan te duiden en binnen die zones de nodige maatregelen te nemen opdat de in het wild levende vogelsoorten behouden blijven (EU Richtlijn inzake het behoud van de vogelstand (Vogelrichtlijn 2009/147/EG));
13. de vaststelling dat Vlaanderen zich Europees geëngageerd heeft om tegen 2027 de goede ecologische toestand voor de grond- en oppervlaktewatersystemen te realiseren (EU Richtlijn tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende waterbeleid (Kaderrichtlijn Water 2000/60/EEG));
14. de vaststelling dat Vlaanderen zich Europees geëngageerd heeft om maatregelen te nemen om de bescherming, het beheer en de inrichting van de Europese landschappen te bevorderen (Europese Landschapsconventie bekrachtigd op 28/10/2004);
15. de vaststelling dat Vlaanderen zich geëngageerd heeft maatregelen te nemen om vismigratie te bevorderen (Beneluxbeschikking vismigratie (M(2009)) en de Europese Palingverordening (EG/1100/2007)).

Wordt overeengekomen wat volgt:

A. BASISPRINCIPES

1. Alle partijen gaan akkoord dat een meer gebiedsgericht waterbeheer in de Oudlandpolder dient gerealiseerd te worden en dat dit kan door het gebied onder te verdelen in compartimenten die hydrologisch onafhankelijk van elkaar kunnen functioneren. Het peilbeheer in elk compartiment moet apart kunnen gestuurd worden en mag niet afhankelijk zijn van het peilbeheer in de hoofdwaterlopen. Hiervoor dienen de nodige maatregelen (zoals nieuwe regelbare stuwen en aanpassingen van bestaande constructies, grondwallen, ...) gerealiseerd te worden om de hydrologische isolatie mogelijk te maken en de beoogde peilinstellingen te realiseren.
2. Alle partijen gaan akkoord dat het de voorkeur geniet om elk compartiment een hoofdfunctie (bv. landbouw of natuur) te geven zodanig dat het waterbeheer op die functie kan afgestemd worden.
3. Alle partijen gaan akkoord dat afspraken over het peilbeheer moeten gemaakt worden voor:
 - a. de hoofdwaterlopen;
 - b. elk compartiment.
4. Alle partijen gaan akkoord dat het gewenst waterbeheer dient gebaseerd te zijn op:
 - a. realiseren van meerlaagse waterveiligheid;
 - b. bereiken van goede ecologische toestand van de waterlopen;
 - c. sectorale waterbehoeftes van de hoofdgebruiker van elk compartiment.
5. Alle partijen gaan akkoord dat bij ontwerpkeuzes en faseringskeuzes steeds validatie dient te gebeuren via onderbouwende instrumenten zoals de bestaande oppervlaktewater- en grondwatermodellen én dat deze modellen indien nodig uitgebreid of aangepast dienen te worden in functie van bestaande of verworven kennis.
6. Alle partijen gaan akkoord dat permanente evaluatie en bijsturing van het waterbeheer noodzakelijk is en dat in functie van:
 - a. verwachte wateraanbod;
 - b. verwachte waterbehoeftes;
 - c. verzekeren meerlaagse waterveiligheid;
 - d. realisatie van het beoogde peilbeheer in functie van hoofdgebruiker van elk compartiment;
 - e. realisatie van de goede ecologische toestand van de oppervlaktewaterlichamen tegen 2027.

7. Alle partijen gaan akkoord dat om evaluatie en bijsturing mogelijk te maken:
 - a. een monitoring van waterkwaliteit en waterkwantiteit noodzakelijk is, en dat deze monitoringgegevens voor alle gebruikers maximaal realtime raadpleegbaar moeten zijn;
 - b. een monitoring van de gewenste sectorale omgevingsdoelstellingen per compartiment noodzakelijk is;
 - c. de investeringen in waterbeheerinfrastructuur een flexibel peilbeheer moeten ondersteunen.

8. Alle partijen gaan akkoord dat de hydrologische compartimentering gefaseerd in de tijd dient uitgevoerd te worden zodanig dat:
 - a. de nodige investeringen voor het realiseren van de compartimentering gerealiseerd kunnen worden en de peilafspraken ook kunnen gerealiseerd worden op het terrein;
 - b. een evenwichtige verdeling van de investeringsinspanningen over de verschillende doelgroepen mogelijk wordt;
 - c. rekening kan gehouden worden met realistische overgangsfases indien gebieden van bestemming dienen te veranderen;
 - d. de inzet van vrijwillige instrumenten en flankerend beleid in functie van de realisatie mogelijk wordt.

9. Alle partijen gaan akkoord dat fasering in de tijd niet tot gevolg mag hebben dat keuzes eindeloos uitgesteld worden en dat dus nadat inzet van vrijwillige instrumenten niet het beoogd resultaat bereikt heeft, ook de inzet van dwingende instrumenten mogelijk is.

10. Alle partijen gaan akkoord dat zowel investeringen in functie van het realiseren van de compartimentering nodig zijn, als investeringen in functie van de realisatie van de bestemming en dat beide gezamenlijk dienen uitgevoerd te worden.

11. Alle partijen gaan akkoord dat om rechtszekerheid te waarborgen de indeling in compartimenten en de daarmee samengaande functiekeuzes dient verankerd te worden in één of meerdere ruimtelijke uitvoeringsplannen, waar deze functiekeuzes vertaald worden naar bestemmingen en mogelijk meer gebiedsgerichte bestemmingsvoorschriften en faseringen.

12. Alle partijen gaan akkoord dat de totale buffercapaciteit van het watersysteem dient aangepast te worden zodanig dat meer buffercapaciteit in het systeem aanwezig is. Dit kan gerealiseerd worden door onder meer:
 - a. de bergingscapaciteit van het poldergebied te optimaliseren;
 - b. waterlopen te verbreden en terrein in te richten;
 - c. flexibele peilen in het systeem toe te laten.

13. Alle partijen gaan akkoord dat de mogelijkheden voor het opslaan van water in de bodem moeten gevrijwaard en bevorderd worden. Hiervoor kunnen gebieden afgebakend worden, zowel binnen de hoofdbestemmingen landbouw als natuur, waar inrichting en waterbeheer gericht is op het opslaan van water in de bodem.

14. Alle partijen gaan akkoord dat de nodige maatregelen genomen moeten worden om, rekening houdende met de klimaatverandering, het risico op overstromings- en verdrogingschade te beperken. Hiertoe worden volgende maatregelen voorzien:
- a. de realisatie van lokale beschermingsmaatregelen in het mondingsgebied van Blankenbergse Vaart, Noordede en Lisseweegs Vaartje;
 - b. het verder optimaliseren van de gravitaire afvoermogelijkheden van Blankenbergse Vaart, Noordede en Lisseweegs Vaartje;
 - c. de realisatie van pompcapaciteit, indien uit de metingen en modellen blijkt dat dit noodzakelijk is voor de realisatie van de meerlaagse waterveiligheid en dit zowel:
 - o op de uitwateringspunten van Noordede, Blankenbergse Vaart en Lisseweegs Vaartje, in functie van het ondersteunen van de gravitaire lozingsmogelijkheden op zee, en dit in afstemming met maatregelen voor de werking van de kustveiligheid;
 - o op de verbindingen tussen compartimenten en hoofdwaterlopen, in functie van het kunnen realiseren van de waterbeheerdoelstellingen van elk compartiment;
 - d. bij investeringswerken in functie van de kustveiligheid wordt aan de mondingsgebieden van Blankenbergse Vaart, Noordede en Lisseweegs Vaartje de mogelijkheid voor realisatie van een pompgemaal behouden, en indien mogelijk gefaciliteerd.
15. Alle partijen gaan akkoord dat de nodige maatregelen moeten genomen worden om de goede ecologische toestand van de oppervlaktewaterlichamen te realiseren. Hiertoe worden onder meer volgende maatregelen voorzien:
- a. de realisatie van oeverzones;
 - b. de sanering van vismigratieknelpunten.

B. OPERATIONELE PRINCIPES

- 1) De ondertekenende partners richten een stuurgroep raamakkoord Oudlandpolder op die als taakstelling heeft:
 - a) Het uitwerken, voor eind 2019, van een concreet voorstel voor:
 - i) compartimentering;
 - ii) bestemmingskeuzes;
 - iii) fasering van de uitvoering per compartiment;
 - iv) een actieprogramma voor de eerste 5 jaar.
 - b) Het opmaken van vijfjaarlijkse actieprogramma's voor de verdere uitvoering.
 - c) Het vijfjaarlijks evalueren van de basisprincipes in functie van voortschrijdend inzicht, bijkomende kennis of veranderende omstandigheden.
 - d) Het bewaken van de basisprincipes van het raamakkoord.
- 2) Voor de uitvoering wordt uitgegaan van volgende fasering per compartiment:
 - a) korte termijn, te realiseren in het eerste actieprogramma;
 - b) middellange termijn, te realiseren op het terrein tegen 2030;
 - c) lange termijn, te realiseren op het terrein tegen 2040.
- 3) Om rechtszekerheid te bieden over de gekozen compartimentering, functies en fasering worden deze keuzes juridisch verankerd in één of meerdere ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- 4) Om de waterbeheerafspraken te verankeren en de investeringsafspraken m.b.t. waterbeheer te verankeren worden deze opgenomen in het stroomgebiedbeheerplan.
- 5) Voor de uitvoering van het raamakkoord kan gebruik gemaakt worden van de inzet van zowel de vrijwillige, de flankerende als de dwingende instrumenten van het decreet landinrichting, via de instelling van een landinrichtingsproject Oudlandpolder, dat minstens als doel heeft de doelstellingen van het raamakkoord te realiseren.
- 6) Voor het landinrichtingsproject Oudlandpolder wordt bij het onderzoek naar opportuniteit en haalbaarheid ook nagegaan of het landinrichtingsproject Oudlandpolder kan bijdragen tot het beleid dat respectievelijk het Vlaams Gewest, de provincie West-Vlaanderen of de betrokken gemeenten voeren op het vlak van het behoud, de bescherming en de ontwikkeling van de functies en kwaliteiten van de open ruimte, ook voor die gebieden of sectoren die niet betrokken zijn bij de bepalingen van het raamakkoord.
- 7) Alle partijen engageren zich om bij hun autonome werking geen initiatieven te nemen die in tegenspraak zijn met de basisprincipes van dit raamakkoord en de binnen de stuurgroep afgesproken compartimentering en actieprogramma's.